

כמה התקפות אישיות

אורי אבנרי: חבר הכנסת ידד קרא כאן שני מיכתבים — אחד של השמיניסטים החיים, אותו הוא סילף ביוזעו עד ללא הכר; ואחד של חייל, שנפל בתעלה, בנו של עסקן חרות, שהיה מופנה אלי ושעליו עניתי בפומבי.

אני רוצה להעיר על כך, שאני מוצא פגם חמור ביותר בשימוש מפלגתי בדבריהם של חיילים שמסרו את נפשם. בני להעם, חברי כל המפלגות, נאמני כל הדעות והשקפות לוחמים ונופלים בחינות. אין הם נהרגים כאנשי חרות, או כאנשי מפגם, וחברי תנועת שלי אינם נהרגים כחברי תנועת.

יהיה זה לכבוד הבית כולו, ובזוהי לכבודם של הנופלים, אם לא נעשה הון מפלגתי מדבריהם — שמא יהפוך הוויכוח בית הזה להתנשלות בין עסקנים מפלגתיים, שכל אחד יסתמך על דבריהם מפלגתו. קשה לי לתאר תמונה מאוסה יותר.

איעץ לכל הידידים להניח למתים.

עניין אישי משעשע יותר אירע בשעה שגולדה ואורי אבנרי החליפו דברים במיסגרת התשובה לשאלות.

אבנרי שאל את גולדה על ענייני ההסברה, וגולדה השיבה תשובה שיגרתית על חלוקת הסמכויות בין שר החוץ ושר החינוך. אבנרי ביקש לשאול שאלה נוספת.

אורי אבנרי: לאור הכישלונות הגדולים של ההסברה הישראלית, מאז נכנס סידור זה לתוקפו, האם כבוד ראש הממשלה אינה סבורה שכדאי לחזור למסקנתה מפורסמת, ולכוון משדר מיוחד להסברה?

גולדה העמידה פנים שאינה שומעת, גם כשאבנרי חזר על שאלתו. השיבה גולדה:

גולדה מאיר: אינני בטוחה ששמעתי את כל השאלות, אבל את המילים „כישלונות גדולים“ שמעתי, ואם אעבור עליך בשתיקה, ישתמע כאילו אני מאשרת זאת. אני מודיעה שאינני מאשרת זאת.

מזה מיספר חודשים לא רב, עד כמה שידוע לי, עוסק משרד החוץ בעניין הקמת הכלים הדרושים כדי למלא את התפקוד הזה. אין פירוש הדבר שלא נעשית הסברה עד להקמת הכלים, כפי שמתכננים אנשי משרד החוץ.

לאור זאת אינני מתכוונת לשנות את ההחלטה.

מתשובה זו ברור, כמובן, שגולדה שמעה היטב את כל השאלה — ולא יכלה להתאפק מלהשיב על כולה, אף שטענה כי שמעה רק חתי מילים.

הדבר גרם לחיוכים בכל הכנסת, שינאתה האישית של גולדה לסייעתה כבר הפכה שסידור בין החיכים ועובדי די הבית.

אורי אבנרי

ברוך כולל אין אהנו עוסקים בהתקפות אישיות. סיגנונו, גם כשהוא חריף ביותר, מופנה לעניין, לא לאדם.

אולם יש יוצאים מכלל זה. והשבוע היו כמה כאלה.

כך, למשל, הייתה התנגשות בינינו ובין הדי"ר משה סנה, נציגה היחידי של מק"י. מכיון שעל-פירוב מדברים בכנסת לפי סדר-הגודל של הסיעות, מדבר סנה כימעט תמיד אחריו. לא פעם הוא מצל עובד זה כדי להתקיף אותנו, ברמזים גלויים, בפתח דבריו — שידעי הכל עד כמה הוא יותר פטרויטי ויותר אחראי מאיתנו.

כך קרה גם השבוע. אורי אבנרי דיבר במיסגרת הדיון על משרד החינוך (ראו בעמוד הבא). הקדיש את כל דבריו לניתוח חיובי של מרד השמיניות. סנה דיבר אחריו, פתח את דבריו בהתקפה על „גידולי הפרא“, אשר שאיפת השלום שלהם, „מסתאבת להתבטלות לאומית“.

היה ברור כי הכוונה לשמיניסטים המורדים, ובקפיפין גם לדברי אבנרי.

סנה: אני חושב שבחינוך צריך לדאוג לכך שבדור הצעיר לא יוכלו להתגלות גילויים המעידים על סילוף מושגים, שהתכשורת לאומית אינה אינטר-נציונלית, שהתפרעות איננה מהפכנות, ששעורריה אינה אפוזיציה...

שדום כהן: אבל יש אפוזיציה שהיא לפעמים שעורריה.

על כך הגיב סנה בחריפות רבה, תוך הזכרת הפולקלור היהודי. הפעם החלטנו להגיב. כשהגיע תורו של שלום כהן לדבר על נושא אחר (בתי היוקוק), מייד אחרי סנה, פתח את דבריו באומרו:

שלום כהן: הצעתנו, הגם שהיא נוגעת לאותו נושא בו נגעה הצעתו של קודמי, תהיה שונה ברוחה מהצעת חבר הכנסת סנה — הפעם כמו בפעמים אחרות, וכמו בנושאים האחרים שהועלו כאן היום.

לא התחרנו עם חבר הכנסת סנה בהצדקת סטאלין בימים ההם, ולא נתחרה עימו בהצדקת ממשלת גולדה—בגין—אבן בזמן הזה.

בזוהי לא נתחרה עימו בפטרויטיזם, כי במקום בו עומדים חוזרים בתשובה, אפילו צדיק גמור (ואני אינני כזה) אינו יכול לעמוד, והפולקלור היהודי גם אומר מזוה. הרי חבר הכנסת סנה הוא מומחה לפולקלור, כפי שהסביר קודם.

באותו יום אירעה התנגשות אחרת.

אם סנה הוא אחד הפיקחים שבין חברי הכנסת, אפשר לומר את ההיפך על ח"כ מנחם ידדי, איש תנועת החרות משכונת התקווה. בדבריו על החינוך, פתח בהתקפה חריפה על אורי אבנרי. לצורך זה קרא מעל הדוכן את המכתב שכתב לאבנרי חייל שנפטר אחר-כך, דויד איון, בנו של עסקן חרות בחיפה. כידוע, פירסם האב את המכתב בצהרונים, לפני ששלח אותו לאבנרי — ואבנרי השיב עליו ב„מכתב לחייל מת“.

כשהגיע תורו של אבנרי לדבר, פתח את דבריו בהערה על קטע זה של דברי ידדי:

סנה

ידד

גולדה

הסיעה היחידה

במשך כל השבוע עסקנו במאבק להפרות הדת מן המדינה. בעוד שלום כהן, בעזרת המות המשפטי של אמנון וזרובי, המשיך במלחמת-הגרילה נגד הרבנות הראשית בפרשת הלן זיידמן, והגיש בכנסת ציור של שאלות לשר הביטחון על פעולת הרב גורן, הגיש אורי אבנרי הצעת-חוק פרטית קצרצרה, בת משפט אחד: „נחגיג לעניין (חוק השבות ומרשם התושבים) — מי שנתגיר לפי המקובל בחדד חורמים של הדת היהודית.“

כלומר: גם רפורמים וקונסרבטיבים, גם בארץ וגם בחו"ל.

● סיעתנו הייתה היחידה שהצביעה בעד דיון ברשות האחרות במליאת הכנסת. מגיש ההצעה — ח"כ אברהם ורדיגור מפועלי-אגודת-ישראל — נעדר בשעת ההצבעה מן האולם. הקואליציה הצביעה בעד הצעה של רק"ח, להסיר את העניין מסדר-היום.

● בנאום קצר תבע אורי אבנרי להציג גיק את זכות-ההצבעה בבחירות גם לי „אסירים ולעצירים בבתי-הסוהר. עשינו זאת במסגרת הימנעות מהצבעה על הצעה של רק"ח לשינויים בחוקי-הבחירות. תוך כדי כך היו חילופי דברים בין אנשי רק"ח ובין סיעתנו, כאשר האשים אבנרי את רק"ח בכך שהפעילה ברחוב הערבי „טרור מילולי“ נגד כל שאר המפלגות, ערב הבחירות.

● שלום כהן נימק, בהצבעה לסדר-היום שהוכרזה כדחופה, את התנגדות סיעתנו למכירת בתי-היוקוק לחברה לישראל, המורת רחה מובטח וללא סיכון.

● נימקנו את התנגדותנו להחלת חוק הרציפות של הצעת-החוק לבחירת א"י שית שר ראשי-ערים. בנאומי הסביר אורי אבנרי שסיעתנו תומכת בהחלט בבחירת א"י שר ראשי-ערים. אך מתנגדת לנוהל העברת חוקים בכנסת אחת לשניה.

את הכספים האלה אנו נכונן מישטר שונה לחלוטין מזה שהקמנו עד היום? והרי זוהי הצעת-חוק קונסטיטוציונית, זוהי הצעת-חוק המשנה את מהותו של המישטר שהוקם בארץ בעקבות מגילת העצמאות!

לו ירדים שהם עד גיל 18, תבוא עלי ברכה והוא יקבל.“

כלומר הכוונה איננה שחילי המשתחרר היום מצה"ל יקבל עזרה להסתדר בחיים. הכוונה היא שכל מי שהיה לו אי-פעם חייל במשפחה, כלומר כל הציבור היהודי, ואולי חלק מהציבור הדרוזי — יקבלו משלומים למשפחות מרובות-ילדים.

ואם נהפוך את הפסוק הזה על פיו: הרי כל מי שאיננו יהודי (או דרוזי, אולי), לא יקבל הענקות למשפחות מרובות-ילדים. הבה נקרא לילד בשמו.

להצעה זו יש היסטוריה מסויימת. ביום מסויים ישבו חכמינו, ייבדלו לחיים ארוכי, וחשבו: איך לתת למשפחות מרובות-ילדים יהודיות בארץ הני תמיכות, ולא להעניק את התמיכות האלה לערבים?

ישבו אותם חכמים ומצאו שהדרך הטובה היא לפנות לסוכנות היהודית, שהיא תשלם. הסוכנות היא יהודית, היא מעבירה לארץ כספים של יהודים, וכביכול היה זה הגיוני שישלמו את הכספים האלה רק ליהודים, כשם שהסוכנות מיישבת יהודים, מפתחת יהודים, ואינה מיישבת ואיננה מפתחת כפרים ערביים.

אבל, כנראה, מצאו אותם חכמים שהדבר איננו כליכך קל. באמריקה יש רגישות רבה מאד, ומתנהל ויכוח קשה על מה שנעשה בכספים הנאספים שם, והמשוחררים מהמס האמריקאי.

וכך מצאו אותם חכמים שיטה אחרת לגמרי, שיטה מחוכמת, מתוחכמת, ומתחבלת מאין כמוה, הקשורה בשמו של צה"ל. ואין אפשר למתוח ביקורת על משהו הקשור בצה"ל?

זהו שינוי המישטר!

משפחה מרובת-ילדים, שבשנת 1949 היה לה בן בצה"ל — ונניח לרגע שזה היה הבן היחידי במשפחה שאי-פעם שרת ב-צה"ל, ואולי האחרים היו בחורי-השיבה — תקבל בשנת 1972 או 1973 או 1980, על פי הצעת החוק המונחת לפנינו, תמיכה למשפחות מרובות-ילדים.

חברי הכנסת, איזה מישטר הוא זה, המניח חוק כזה על שלחנה של הכנסת? האם כדי לחסוך את הכספים הדרושים לכינון משטר סוציאלי אחיד בארץ, לאא הבדל דת, אומה וגזע, האם כדי לחסוך

„מעולם לא היתה פעולה צינית יותר של הממשלה...“

לחם ליילדים - רק ליהודים!

בשביל מה קיימת סיעתנו בכנסת? השבוע ניתנה לכך שוב תשובה בולטת. על שולחן הכנסת הונח חוק תמים, הנקרא „חוק החיילים המשוחררים — החורה לעבודה“. איש לא שם לב לכך, גם לא העיתונאים והח"כים.

אולם אנהנו היינו מוכנים. קיבלנו על חודע ידעה מראש מתוככי הממשלה, והודענו על כך במדור „תשקיף“ לפני שבועיים.

מגמת החוק: להשתית להבא את אחד היסודות החשובים ביותר של מדי-נת-היסוד — ההענקות למשפחות מרובות-ילדים — על בסיס לאומי מובן הק, כדי לעודד את הילודה היהודית מבלי לעודד את הילודה הערבית.

השיטה: התבולה מחוכמת. וכך, כאשר נפתח הדיון בהקדמה תמימה של השר יוסף אלמוגי — היינו מוכנים למאבק. אורי אבנרי היה הנואם הראשון — והנואם האופוזיציוני הי-יחיד (!) בוויכוח. הוא תקף את ה-חוק בלשון חריפה מאין כמוה, חשף את מהותו האמיתית.

אחריו דיבר רק שני אנשי הקואליציה, שכלל לא התייחסו לעניין העיקרי. לא רק"ח, לא מק"י, ולא כל סיעה אופוזיציונית אחרת לא מצאה ל-נכון להיות נוכחת באולם.

השר אלמוגי הקדיש למעשה את כל נאום-התשובה להתקפה אישית חריפה על אורי אבנרי, קרא לו „יהודי מתוס-כל“, אך לא יכול היה לשנות את פרי-טי ההצעה.

לאחר מכן הועברה הצעת-החוק נגד קולותינו — לוועדה.

בין השאר אמרנו: **אורי אבנרי:** מעולם לא היתה פעולה צינית יותר של ממשלת ישראל מאשר הצעת-חוק זו. ממשתפים בדבר הקדוש